

HAPTONOMIE

* * *

HAPTopsyCHAGOGIE

*

**HAPTONOMISCHE
PRE- EN POSTNATALE OUDER-KIND-
BEGELEIDING**

* * *

Drs. C.P.M.O. OP HEIJ
Psychologe - Orthopedagoge - HaptopsyChagoge

* * * * *

Lid van de wetenschappelijke staf van het Internationale
Centrum tot Onderzoek en Ontwikkeling der Haptonomie.
(C.I.R.D.H. Centre International de Recherche et de
Développement de l'Haptonomie) OMS-FRANKRIJK.

WAT IS HAPTOPSYCHAGOGIE ?

Haptopsychagogie is een specifiek onderdeel van de *haptopsychotherapie* en de *hapto-analyse*, welke, elk op zich, karakteristieke toepassingen zijn van de *authentieke HAPTONOMIE*, zoals deze door de grondlegger, FRANS VELDMAN, is ontwikkeld en gefundeerd.

De *haptonomie* is de wetenschap van het menselijke gevoels- en gemoedsleven. Zij onderzoekt en bestudeert de onderlinge menselijke *affectieve* contacten, interacties en relaties, met de daaraan inherente gevoels- en gedragswijzen en gemoedsbelevingen. Als zodanig bevindt zij zich aan de basis van het menselijke bestaan en, meer in het bijzonder, van de *affectieve* Zijnswijze, derhalve aan de bron van waaruit elk menselijk wezen zich ontplooit en ontwikkelt op weg naar een evenwichtige en harmonische psychische menswording en naar zelfbewustzijn in autonomie.

De *haptonomie* is een concrete menswetenschap, die zich kenmerkt door een wetenschappelijk verifieerbare fenomenaliteit via het aantonen en helpen ontplooiën van specifieke, eigenschappen, welke behoren tot karakteristieke menselijke *affectieve* vermogens. Vermogens, die zowel de hoedanigheden als de inhouden (= betekenissen) van onderlinge menselijke verhoudingen reguleren en beheersen, als de aard en het wezen van de menselijke ontmoetingen en relaties bepalen, in het bijzonder de *affectieve* relaties. Oorspronkelijke vermogens, die binnen onze huidige leefwereld steeds meer blijken te verkommen: zij blijven onderontwikkeld, of zelfs totaal onontwikkeld. Zo zij zich al ontwikkeld hebben, blijken zij te atrofiëren of te vereelten.

De *haptonomie* appelleert aan deze fundamentele vermogens, die in hoge mate de kwaliteit van het leven bepalen, en gidst de mens op zijn weg naar hun volle psychische ontplooiing.

Door haar specifieke hoedanigheden is de *haptonomie* te definiëren als de *Wetenschap van de Affectiviteit*. Zij omvat het hele menselijke bestaan: vanaf de conceptie tot aan de dood.

*De haptonomie acht de rationele erkenning en bekrachtiging van de mens in zijn bestaan en, zeer in het bijzonder, de **affectieve bevestiging** van zijn **wezen**, een grondrecht van het menselijk Zijn.*

De haptonomie kent een aantal specifieke toepassingen*); zo o.a.:

- de haptonomische pre- en postnatale ouder-kind-begeleiding.
- de haptonomische verloskunde (hapto-obstetrie).
- de haptopsychotherapie, met als specialisaties de hapto-analyse en de haptopsychagogie.
- de haptosynesie (toepassing van de haptonomische fenomenaliteit en benadering binnen de *fysieke* en *sociale* gezondheidszorg).
- de haptonomische kinderverzorging en -opvoeding.
- de haptonomische stervensbegeleiding.

* * *

*) Auteursrechtelijk beschermd.

De *haptopsychyagogie* richt zich, als *orthopedagogisch*-psychologische specialisatie van de *haptopsychotherapie* en de *hapto-analyse*, meer in het bijzonder op de behandeling van stoornissen in de zelfwording en de zelfontplooiing van de mens en begeleidt de mens - al gidsend - naar een harmonische gevoelsontplooiing, naar zelfbewustzijn en naar onafhankelijkheid, als een autonoom zelfverantwoordelijk wezen.

Door een strikt individueel, op het persoon-zijn gericht, aanbod van *psychotactiele* - affectief-bevestigende -stimuli, welke voeren tot de vestiging van een *basisvertrouwen* en een innerlijke staat van *basiszekerheid*, wordt zinvol geappelleerd aan de eigen persoonlijkheidsstructuur - de persoonlijke eigenschappen, vermogens, gaven en talenten - om deze tot volle ontplooiing te helpen brengen.

Deze haptonomische, affectief-bevestigende, psychotactiele (be-)nadering voltrekt zich via een *lichamelijk nabijheidscontact*. Zij is echter beslist geen *lichaamsgerichte* therapie en ook *niet vergelijkbaar* of *verenigbaar* met *lichaamsgeoriënteerde* technieken of methoden.

Via het geleide, inleidend-verkennende, tactiele contact, wordt in de eerste behandelingen - aangepast aan zowel de leeftijd als de individuele problematiek - vooreerst geappelleerd aan de eigen affectieve contactmogelijkheden, waardoor de mens leert ontdekken en onderkennen waar, op dat vlak, zijn beperkingen, tekorten en grenzen liggen.

Aldus de eigen, veelal onvoldoende of niet ontwikkelde mogelijkheden en vermogens verkennend, leert de mens hoe deze te ontwikkelen en te integreren in zijn bestaan, zulks, rekening houdend met zijn ontwikkelingsstadium en de aard van zijn stoornis, aandoening of persoon-lijke problematiek.

In de loop van de haptopsychagogische (psycho-)therapeutische begeleiding ontwikkelt de mens aldus zowel een gevoel van innerlijke zekerheid, van zelfbewustzijn en van zelfvertrouwen als een gevoel van geheel-zijn, van com-pleet zijn. Op deze basis ontstaan de innerlijke gevoelens van zelfbesef en van zelfverantwoordelijkheid en leert de mens, zonder angst of vrees, affectieve contacten en relaties aan te gaan en te onderhouden.

Kinderen, adolescenten, en volwassenen met problemen in hun gevoelsontplooiing of in hun affectieve contacten en relaties, dan wel met ontwikkelingsstoornissen, neigingen tot depressies, leer- en opvoedingsproblemen, enz., vinden in de *haptopsychagogie* een adequate persoons-gerichte, individuele, begeleiding en therapie.

De bevoegdheid tot toepassing van de haptopsychotherapie, de hopto-analyse en de haptopsychagogie is *nadrukkelijk* voorbehouden aan de *beroepsbeoefenaren* van de medische, psychologische of orthopedagogische disciplines der gezondheidszorg - artsen, psychiaters, psychologen, orthopedagogen - welke een daartoe strekkende opleiding aan het C.I.R.D.H.*) volgden en de afsluitende Acte bezitten die hen het recht tot uitoefening van hun haptonomische specialisatie verleent.

Literatuur:

F. VELDMAN: Haptonomie, Wetenschap van de Affectiviteit., Bijleveld, Utrecht. 1989 - ISBN-9061319765.

---

*) C.I.R.D.H.= Centre International de Recherche et de Développement de l'Haptonomie (Internationaal Centrum tot onderzoek en ontwikkeling van de Haptonomie) Oms, 66400 Céret, Frankrijk.

DE AUTHENTIEKE HAPTONOMISCHE PRE- en POST-NATALE OUDER - KIND - BEGELEIDING.

De haptonomische begeleiding van ouders en hun ongeboren kind in de moederschoot, alsmede de daarop, direct na de geboorte, aansluitende begeleiding van de boreling tijdens de eerste maanden van zijn ontplooiing, behelst een karakteristieke *psychotactiele, affectief-bevestigende*, benadering welke zowel de moeder *en* de vader, als het kind - mens in wording - omvat en tussen hen een *specifieke wederzijdse innige affectieve* relatie ontwikkelt.

Deze affectieve relatie verdiept de bewuste beleving van de zwangerschap en vestigt een *zeer kenmerkend* wederkerig intiem tactiel contact, dat de ouders leert hun kind *affectief* te ondersteunen en te begeleiden, hem gidsend naar zijn entree in de wereld tijdens zijn geboorte. Een contact dat direct na het moment van zijn geboorte wordt voortgezet.

De affectieve ontplooiing van de boreling wordt door deze bevestigende relatie en de begeleiding tijdens zijn geboorte op een fundamentele en bepalende wijze bevorderd en draagt op een overtuigende wijze bij tot zijn *zelfontplooiing* in autonomie. Kinderen die aldus haptonomisch zijn begeleid blijken meer zelfbewust en zelfstandig - autonoom - en beter bestand tegen frustraties.

Het is voor de ouders een ontroerende en alleszins bevestigende beleving te bemerken en te voelen hoe hun kind in de moederschoot antwoordt op hun haptonomische contact en daar, al groeiende, zelf op gezette tijden het initiatief toe neemt.

Tijdens elke pre- en postnatale begeleidings-ontmoeting leren de ouders gaandeweg het tactiele bevestigingscontact met hun kind thuis te onderhouden, aangepast aan de ontwikkelingsfasen van de zwangerschap.

De haptonomische pre- en postnatale ouder-kind-begeleiding dient niet te worden beschouwd of geïnterpreteerd als een technische zwangerschapsbegeleiding of geboortevorbereiding en is daarmee ook niet te vergelijken en in geen geval te verenigen. Zwangerschapsgymnastiek, voorgeboortelijke ademtechnieken en opvoedingsmethoden hebben *niets* gemeen met deze haptonomische begeleiding, integendeel, zij blokkeren de specifieke haptonomische contact fenomenaliteit.

De haptonomische ouder-kind-begeleiding verandert op een zeer kenmerkende wijze de spanningstoestand van spieren, banden en weefsels bij de moeder en daarmee het karakter van het geboorteprocés. Bovendien wordt de moeder op een zeer specifieke wijze gevoelig voor de behoeften en noden van het kind in haar schoot en ontstaat tussen hen een bijzondere *affectieve* gevoeligheid - een innige relatie - die het kind reeds vroegtijdig, voor de geboorte, gevoelens van eigenheid en zekerheid bezorgt, welke van invloed zijn op zijn individuele ontplooiing.

Zwangerschap en geboorte vormen een uiterst belangrijke en invloedrijke - alleszins bepalende - gebeurtenis in het leven van zowel de *moeder* en de *vader* als van het *kind* , en de plaats die de *affectiviteit* daarbij inneemt vereist een respectvolle, prudente, benadering van hun persoonlijke intimiteit en priveleven.

Veel ouders getuigen van het feit dat deze haptonomische begeleiding hun relatie heeft verdiept en bijgedragen heeft tot het reeds vroegtijdig *gezamenlijk* beleven van de zwangerschap.

Het feit dat de *vader* in deze begeleiding een grote plaats inneemt blijkt een fundamentele rol te spelen binnen hun liefdesrelatie, alsmede ten opzichte van de vestiging van de basiszekerheid van hun kind.

Om die redenen vereist deze begeleiding het *persoonlijke* contact van de, daartoe door het C.I.R.D.H. opgeleide en bevoegd geachte, begeleid(st)er met de ouders en is een *groepsbegeleiding* te enen male uit den boze en ontoelaatbaar!

Deze *authentieke* haptonomische pre- en postnatale ouder-kind-begeleiding dient zo vroeg mogelijk na de conceptie aan te vangen, doch *uiterlijk* voor de 27ste zwangerschapweek (einde 6de maand). Daarna is deze begeleiding niet meer zinvol en geëigend, daar het vereiste rijpingsproces van het *affectieve* contact tussen ouders onderling en tussen hen en hun kind zich niet meer, aangepast aan de groeifasen in de moederschoot, op een adequate, optimale en harmonieuze wijze kan ontwikkelen.

Ouders die *bewust* affectief naar een kind verlangen en dat optimale kansen willen bieden, binnen een ambiance van toegewijde affectiviteit, kunnen reeds vóór de conceptie gesensibiliseerd worden op hun ontvankelijkheid en hun vermogens tot affectief-bevestigend tactiel contact.

De begeleidingsfrequentie omvat normaliter een ontmoeting met de begeleid(st)er eens per 15 dagen of 3 weken tot aan de geboorte en daarna, gedurende tenmiste 3 maanden na de geboorte, een ontmoeting uiterlijk veertien dagen na de geboorte en vervolgens eens per 3 weken.

* * *

N.B.: In Nederland vindt veelvuldig een *oneigenlijk* gebruik - zo niet *misbruik* - plaats van de *haptonomie*.

De *haptopsychotherapie*, de *hapto-analyse* en de *haptopsychoagogie* kunnen noch mogen door beoefenaren van *paramedische* beroepen, zoals fysiotherapeuten, uitgeoefend worden! Zo deze al zijn geschoold in een *aan hun beroep* aangepaste toepassing van de haptonomie - de *haptosynesie* - oefenen zij hun *feitelijke beroep* uit op *haptonomische basis*, d.w.z. dat zij voor de uitoefening van hun beroep gebruik maken van de *haptonomische mensbenadering*. Zij dienen zich echter verre te houden van *psychotherapeutische* en *psychagogische* toepassingen, waarvoor zij te enen male niet zijn geschoold!

Het beroep "*haptonoom*" en een "*practijk voor haptonomie*" bestaan niet! Wie zich van deze termen bedient geeft te kennen het wezen van de haptonomie niet te hebben doorgrond en een oneigenlijk gebruik te maken van de haptonomie.

Haptonomie is een *wetenschap*, daarmee kan men geen "*practijk*" uitoefenen, wel is, zoals hierboven gesteld, de beoefening van bepaalde toepassingsvormen ontleend aan haar wetenschappelijke fenomenaliteit binnen een gekwalificeerde *beroepspractijk* mogelijk, mits men daarvoor een erkende bevoegdheid bezit. Elke vorm van reclame maken voor de haptonomie is in strijd met haar fundamentele ethiek.

* * *

*) C.I.R.D.H.= Centre International de Recherche et de Développement de l'Haptonomie (Internationaal Centrum tot onderzoek en ontwikkeling van de Haptonomie) Oms, 66400 Céret, Frankrijk.

Dit komt - *afhankelijk van de begindatum* - neer op circa 8 a 10 begeleidings-ontmoetingen vóór de geboorte en circa 3 a 4 in de eerste drie maanden na de geboorte. In bijzondere gevallen of indien de ouders dit wensen, kan deze frequentie worden verhoogd, *niet* verminderd. Het is voorts mogelijk - indien de ouders zulks wensen - het kind tijdens de eerste levensjaren (kleuterjaren) *haptopsy-chagogisch* door daartoe bevoegde haptopsychagogen te doen begeleiden.